

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
VPLIV INFLACIJE NA POSLOVANJE IZBRANEGA PODJETJA

Ljubljana, november 2023

GAŠPER MADON

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Gašper Madon, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Analiza vpliva inflacije na izbrano podjetje, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem red. prof. Markom Hočevarjem

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.
11. da sem preveril verodostojnost informacij, ki izhajajo iz zapisov na podlagi uporabe orodij umetne inteligence.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študenta: _____

KAZALO

1	UVOD	1
2	INFLACIJA IN NJENI VZROKI	2
2.1	Deflacija	2
2.2	Merilniki inflacije	3
2.3	Vrste inflacije	4
2.3.1	Inflacija povpraševanja.....	4
2.3.2	Inflacija stroškov	4
2.3.3	Plazeča inflacija.....	4
2.3.4	Hodeča inflacija.....	5
2.3.5	Galopirajoča inflacija	5
2.3.6	Ekstremna inflacija: hiperinflacija in stagflacija.....	5
2.3.7	Hiperinflacija	5
2.3.8	Stagflacija	5
2.4	Vzroki za dvig inflacije v letu 2022	6
3	OPIS SKUPINE PETROL	7
4	RAČUNOVODSKI IZKAZI SKUPINE PETROL	8
4.1	Izkaz poslovnega izida	9
4.2	Bilanca stanja	11
4.3	Izkaz denarnih tokov	14
4.4	Deflacioniranje podatkov	16
5	ANALIZA POSLOVANJA SKUPINE PETROL S KAZALNIKI	17
5.1	Kazalniki financiranja	17
5.2	Kazalniki dobičkonosnosti	18
5.3	Kazalniki plačilne sposobnosti	19
5.4	Kazalniki obračanja	20
6	ANALIZA FINANČNEGA TVEGANJA SKUPINE PETROL	21
6.1	Obrestno tveganje skupine Petrol	22
6.2	Valutno tveganje skupine Petrol	23
7	SKLEP	23
	LITERATURA IN VIRI	24

KAZALO TABEL

Tabela 1: Prikaz razlike med inflacijo in deflacijo	3
Tabela 2: Izkaz poslovnega izida skupine Petrol za leti 2022 in 2021	10
Tabela 3: Prikaz sredstev skupine Petrol za leti 2022 in 2021	12
Tabela 4: Prikaz obveznosti do virov sredstev skupine Petrol za leti 2022 in 2021	13
Tabela 5: Prikaz denarnega toka skupine Petrol za leti 2022, 2021 in 2020.....	14
Tabela 6: Prikaz spremembe med nominalno in deflacionirano vrednostjo v letu 2022	17
Tabela 7: Prikaz primerjave zavarovanja terjatev skupine Petrol med letoma 2022/2021 .	22

KAZALO SLIK

Slika 1: Prikaz različnih vrst inflacije	4
Slika 2: Prikaz gibanja cen dobrin skozi čas od leta 2020 do januarja 2023	6
Slika 3: Prikaz primerjave v EBITDA po poslovnih odsekih med letoma 2022/2021	9
Slika 4: Prikaz primerjave gibanja denarnih tokov skupine Petrol od leta 2020 do leta 2022.....	16

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

CPI – (ang. Consume Price Index); indeks cen življenjskih potrebščin

ECB – (angl. European Central Bank); Evropska centralna banka

EU – (angl. European Union); Evropska unija

PPI – (ang. Produce Price Index); indeks cen proizvajalcev

SURS – Statistični urad Republike Slovenije

WPI – (ang. Whole Price Index); indeks veleprodajnih cen

ZDA – Združene države Amerike

1 UVOD

Inflacija je pojav, ki se nanaša na povečanje cen dobrin v nekem gospodarstvu in posledično vpliva na poslovanje podjetij in potrošnikov. Generalno gledano na višino cene neke dobrine vplivata skupna količina ponudbe določenih dobrin in skupno število denarnih enot, ki po njih povprašujejo. V svoji zaključni nalogi sem analiziral vpliv inflacije na poslovanje skupine Petrol. Inflacija se je zaradi reševanja epidemije covida-19 in posledično nižjih obrestnih mer v evrskem območju začela višati že v letu 2021. Na njeno skokovito rast je še dodatno vplivalo stopnjevanje konflikta med Rusijo in Ukrajino 24. 2. 2022, saj je konflikt močno spremenil trgovske poti na področju trgovanja z energijo in s hrano. Podjetja so tako iskala nove možnosti in poti trgovanja z ekonomskimi dobrinami, vendar je marsikatero podjetje zaradi nestabilnosti med ponudbo in povpraševanjem poslovalo slabše.

Skupina Petrol velja za največjo energetska družbo v Sloveniji. Njen primarni namen poslovanja je prodaja energentov, kot so naftni derivati, zemeljski plin, električna energija in storitve. Kot energetska družba, katere začetki segajo v leto 1945, je v zadnjih letih zaradi velikih sprememb na svetovnih trgih bila deležna večjih sprememb v svojem poslovanju. Da je imelo leto 2022 velik vpliv na skupino, dokazuje negativni čisti poslovni izid, ki je posledica predvsem višjih nabavnih cen goriva, ki jih družba nabavlja na tujih trgih. S primerjavo letnih poročil skupine med leti sem poskušal analizirati spremembe, ki so imele večji vpliv na negativno poslovanje skupine v letu 2022.

Prvi del naloge se nanaša na opis inflacije in njenih generatorjev. Sam opis poskuša predstaviti, kaj na splošno je inflacija, kakšne vrste inflacije poznamo in kateri dejavniki v ekonomskem okolju so najbolj vplivali na njeno rast. Nadaljuje se z opisom skupine Petrol, kjer predstavim njihove ključne mejnike v zgodovini družbe.

Drugi del naloge se nanaša na analizo računovodskih izkazov skupine Petrol, kjer s primerjavo izkazov med leti ugotavljam, katere računovodske postavke so se medletno najbolj spremenile in posledično imele največji vpliv na spremembo v poslovanju skupine. Nadaljuje se z analizo računovodskih izkazov s pomočjo kazalnikov, kjer ugotavljam strukturo financiranja skupine, njeno plačilno sposobnost ter dobičkonosnost sredstev, kapitala in prihodkov. Sledi analiza finančnih tveganj skupine, kjer sem predstavil največja finančna tveganja skupine, kot so obrestno tveganje, valutno tveganje in količinsko ter cenovno tveganje. Ker je skupina Petrol podjetje, ki deluje mednarodno, je še posebej pod velikim vplivom finančnih tveganj. Spremembe obrestne mere in denarnih valut ter cene nabavnega blaga lahko vplivajo na višji ali nižji poslovni izid podjetja.

Cilj zaključnega dela je seznanitev s pojavom inflacije in njenim vplivom na poslovanje podjetja. Z analizo računovodskih izkazov skupine sem želel analizirati in primerjati ključne računovodske postavke in druge dejavnike, ki so na poslovanje v letu 2022 imeli največji vpliv, da je družba poslovno leto končala z negativnim čistim poslovnim izidom.

2 INFLACIJA IN NJENI VZROKI

Inflacija je pojav, ki se nanaša na visoko rast cen storitev in blaga v celotnem gospodarstvu skozi določen čas, kar posledično zmanjšuje kupno moč potrošnikov in podjetij (McKinsey & Company, 2022). Da bi ocenili gospodarske posledice visoke inflacije in vpliva denarne politike, je pomembno identificirati gonila zvišanja cen. V splošnem je inflacija lahko posledica več dejavnikov, kot so omejena ponudba, višje uvozne cene in naraščanje povpraševanja v gospodarskem okolju. Ti dejavniki nimajo vpliva samo na splošno agregatno raven v gospodarstvu, ampak tudi na individualno raven vseh gospodinjstev (European Parliament, 2023).

Inflacijo povzročajo štiri glavni dejavniki (Maheshwari, 2023):

- ponudba denarja: je eden od osnovnih dejavnikov. Več denarja oziroma presežena ponudba denarja zmanjšuje vrednost valute. Ta povzroča zvišanje cen v gospodarstvu in s tem tudi inflacijo. Ekonomisti včasih pravijo, da inflacija naraste, ko preveč denarja lovi premalo dobrin;
- povečanje kupne moči: večja kupna moč pomeni, da imajo ljudje v rokah več denarja, ki ga nato lahko porabijo za storitve in blago. Povečanje kupne moči veča povpraševanje po storitvah in blagu, kar privede do tega, da podjetja zvišajo svoje cene, kar pa posledično veča tudi inflacijo v gospodarstvu;
- obrestne mere: ko so obrestne mere nizke, je večja ponudba denarja, s tem pa tudi inflacija. Zato za zaježitev inflacije številne države zvišujejo obrestne mere za nadzor likvidnosti;
- povečanje državnega dolga: ko se poveča dolg države, mora ta za poplačilo dolga bodisi interno zvišati davke ali pa tiskati dodatno valuto.

Kot dobra inflacija, ki veča oz. izboljšuje gospodarsko rast, se šteje le majhna stopnja inflacije, in sicer od 2–3 % (Kumar Srivastav, 2023). Inflacija lahko postane uničujoča sila v gospodarstvu, če ji je dovoljeno, da uide izpod nadzora in dramatično naraste. Nenadzorovana inflacija lahko zruši gospodarstvo države. Tak primer je država Venezuela, ko je stopnja inflacije leta 2018 dosegla več kot 1.000.000 % na mesec, kar je povzročilo zlom gospodarstva in prisililo veliko število državljanov, da pobegnejo iz države (Schmidt in Curry, 2022).

2.1 Deflacija

Deflacije je pojav, ki je nasproten inflaciji. Imenujemo jo lahko tudi negativna inflacija (stopnja je nižja od 0 %). O njej govorimo takrat, ko se cene v daljšem časovnem obdobju le nižajo, kupna moč denarja pa se povečuje. Z drugimi besedami, pri deflaciji ljudje lahko kupijo več z manj denarja (Wallstreetmojo Team, 2023). Pojavi se, ko je ponudba denarja v gospodarstvu omejena. Na splošno se obravnava kot gospodarska kriza. Deflacija povečuje

brezposelnost ter nizko produktivnost blaga in storitev (Maheshwari, 2023). Razlike med inflacijo in deflacijo prikazuje tabela 1.

Tabela 1: Prikaz razlike med inflacijo in deflacijo

	Inflacija	Deflacija
Opredelitev	Opredeljena kot povečanje ali dvig cene blaga in storitev v gospodarstvu.	Opredeljena kot znižanje ali padec cen blaga in storitev v gospodarstvu.
Razlaga	Povečano povpraševanje po blagu in storitvah.	Padec povpraševanja po blagu in storitvah.
Kupna moč denarja	Zmanjša.	Poveča.
Učinek	Neenakomerna porazdelitev dohodka.	Stopnja brezposelnosti narašča.
Kaj pomeni za gospodarstvo	Zmerna inflacija je koristna za gospodarstvo.	Deflacija nikakor ni dobra za gospodarstvo.
Kako se obvarujemo?	Dolgoročne naložbe.	Običajno vlada ne dovoli, da bi prevladala deflacija.

Prirejeno po Kumar Srivastav (2023).

2.2 Merilniki inflacije

Inflacijo lahko merimo s tremi merilniki, in sicer z indeksom cen življenjskih potrebščin (angl. Consumer Price Index, v nadaljevanju CPI), indeksom veleprodajnih cen (angl. Wholesale Price Index, v nadaljevanju WPI) in indeksom cen proizvajalcev (angl. Producer Price Index, v nadaljevanju PPI) (Wallstreetmojo Team, 2023).

CPI je najpogostejši kazalnik inflacije. Meri povprečne spremembe košarice potrošniških storitev in blaga skozi določen čas. Temelji na indeksu stroškov blaga, ki je namenjen spremljanju kupne moči oz. izdatkov, ki so potrebni za nakup določene košarice s fiksno kakovostjo blaga, zato da se zajamejo zgolj čiste spremembe cen, ne pa tudi spremembe v kakovosti blaga (European Parliament, 2022). Meritev gibanja cen košarice potrošnje reprezentativne skupine dejanskih potrošniških navad ljudi pa merimo s harmoniziranim kazalnikom življenjskih potrebščin (Harmonized Indices of Consumer Prices, v nadaljevanju HICP). To je indeks stroškov blaga, ki se izračuna na podlagi zneska »nakupovalne košarice«. Prav tako je temeljni kazalnik za ocenjevanje doseganja cilja stabilnosti cen v Evropski uniji (angl. European Union, v nadaljevanju EU) in evroobmočju (European Parliament, 2022). V HICP pa nista vključeni dve pomembni kategoriji, in sicer stanovanjski stroški in stroški energentov, kot sta nafta in zemeljski plin. Slednji (energenti) se merijo s tako imenovanim indeksom veleprodajnih cen (WPI) (Wallstreetmojo Team, 2023).

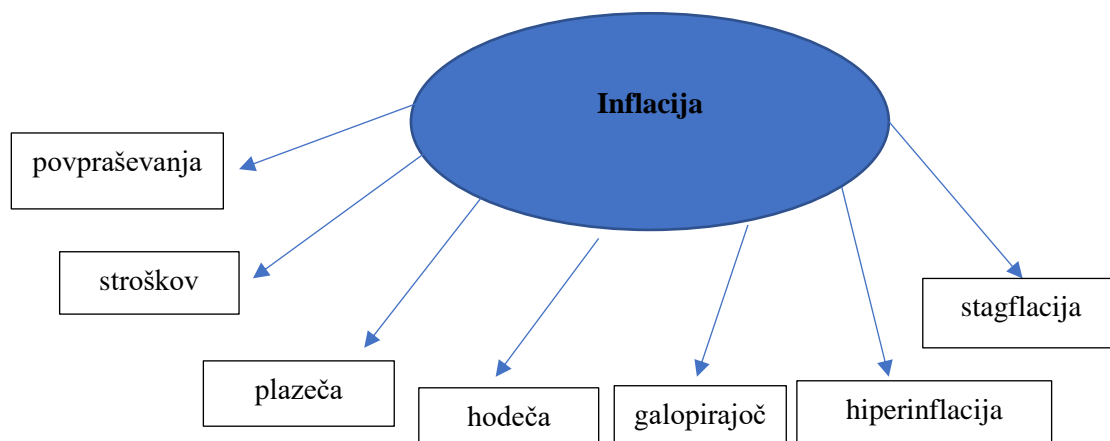
PPI pa je družina indeksov, ki meri povprečno spremembo prodajnih cen, ki jih v določenem času prejmejo domači proizvajalci vmesnih proizvodov in storitev. Za razliko od CPI, ki

meri spremembe cen z vidika kupca, meri PPI spremembe cen z vidika prodajalca (Investopedia, 2023).

2.3 Vrste inflacije

Kot je razvidno s slike 1, poznamo več vrst inflacije. V splošnem je inflacija lahko posledica več dejavnikov, kot so omejena ponudba, višje uvozne cene in naraščanje povpraševanja v gospodarskem okolju (European Parliament, 2023).

Slika 1: Prikaz različnih vrst inflacije

Vir: lastno delo.

2.3.1 Inflacija povpraševanja

Pojavi se, ko povpraševanje preseže ponudbo. Ta pojav prisili podjetja, da zvišajo cene svojih produktov (Wallstreetmojo Team, 2023). Natančneje – pojavi se, ko je povpraševanje po določeni količini blaga večje od količine blaga, ki je trenutno na trgu (Frick, 2022). na voljo

2.3.2 Inflacija stroškov

Ta situacija se pojavi, ko podjetja začnejo višati svoje cene zaradi prevelikih stroškov proizvodnje. Na primer, ko dejavniki proizvodnje, kot so delovna sila, surovine in tehnologija, postajajo dražji (Wallstreetmojo Team, 2023). Stroškovno inflacijo največkrat povzročijo naraščajoče cene energije in surovin (Pettinger, 2021).

2.3.3 Plazeča inflacija

O plazeči inflaciji govorimo takrat, ko je v začetni fazi stopnja inflacije okoli 2 %, 3 % ali 5 %. Na tej točki pa nato z minimalno stopnjo cene postopoma rastejo. Neupoštevanje takšne

inflacije lahko prav tako povzroči velik dvig cen (Pettinger, 2021).

2.3.4 Hodeča inflacija

Povečanje naj bi se nadaljevalo, ko se stopnja dvigne za 3 do 10 % letno. Septembra 2022 je švedska centralna banka objavila poročilo o inflaciji v višini 9 % , kar je najvišja vrednost po letu 1990. Kasneje so zahodne države prejele novice o inflaciji v višini 7–8 % (Pettinger, 2021).

2.3.5 Galopirajoča inflacija

Galopirajoča inflacija se pojavi, ko je stopnja med 20–1000 %. V takih razmerah je znotraj gospodarstva preveč nestabilnosti. Posledica tega je, da vodstveni organi ne uspejo spraviti situacije pod nadzor. Na primer v devetdesetih letih prejšnjega stoletja se je Rusija soočila z galopirajočo situacijo, ko so se cene hrane in blaga močno povečale. Leta 1993 je bila stopnja inflacije v Rusiji 839,21 % (Pettinger, 2021).

2.3.6 Ekstremna inflacija: hiperinflacija in stagflacija

Če inflacije ne obvladamo, je splošno znana kot hiperinflacija ali stagflacija. Ti izrazi opisujejo nenadzorovano inflacijo, ki hromi kupno moč in gospodarstvo potrošnikov (Pettinger, 2021).

2.3.7 Hiperinflacija

Hiperinflacija se pojavi, ko inflacija hitro narašča, medtem ko hitro pada vrednost valute države (vse dokler ne postane brezvrednostna). Ekonomisti opredeljujejo hiperinflacijo kot stanje, ko se cene vsak mesec dvignejo za vsaj 50 %. Med najbolj znan primer hiperinflacije sodi pojav hiperinflacije v Weimarski Nemčiji v zgodnjih dvajsetih letih prejšnjega stoletja. Cene so se vsak mesec dvignile za več deset tisoč odstotkov, kar je močno škodovalo nemškemu gospodarstvu (Schmidt in Curry, 2022).

2.3.8 Stagflacija

Do stagflacije pride, ko inflacija oz. cene ostajajo visoke, vendar gospodarstvo države ne raste, narašča pa njena brezposelnost. Ko se brezposelnost poveča, se povpraševanje potrošnikov običajno zmanjša, saj ljudje pozorneje spremljajo svojo porabo. To zmanjšanje povpraševanja znižuje cene in pomaga ponovno umiriti kupno moč.

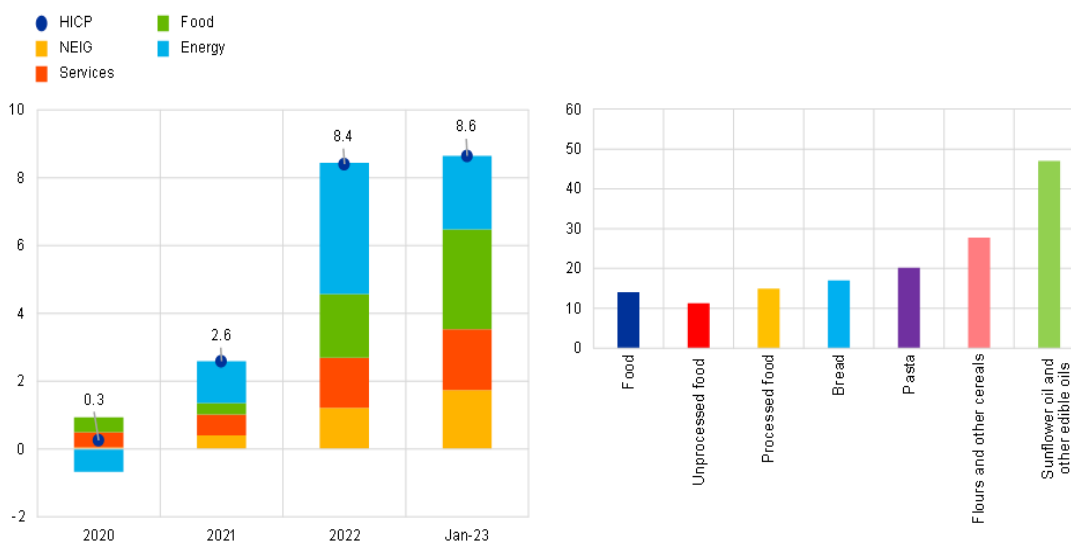
Primer stagflacije so Združene države Amerike (v nadaljevanju ZDA) v času srednje do poznih sedemdesetih let prejšnjega stoletja, ko so visoke cene naftnih derivatov dvignile inflacijo, čeprav je recesija znižala BDP in povečala brezposelnost (Schmidt in Curry, 2022).

2.4 Vzroki za dvig inflacije v letu 2022

V začetku leta 2020 je pandemija covid-19 povzročila zapore in druge omejevalne ukrepe, ki so močno prekinili svetovne dobavne verige, kot so npr. zaprtja tovarn do prometa v pomorskih pristaniščih. Hkrati so vlade izdale spodbujevalne čeke in povečale nadomestila za brezposelnost, da bi ublažile finančni vpliv teh ukrepov na posameznike in mala podjetja. Ko smo se začeli vedno bolj uspešno boriti proti covidu-19, si je gospodarstvo hitro opomoglo. Nato se je zgodilo, da je povpraševanje, ki ga je deloma spodbujal denar za spodbude in nizke obrestne mere, hitro preseгло ponudbo, ki pa se je še vedno borila za vrnitev na raven pred covidom (Investopedia, 2023).

Inflacija je v evroobmočju začela naraščati v letu 2021 in svojo rekordno raven dosegla februarja leta 2022 z začetkom konflikta med Rusijo in Ukrajino (European Parliament, 2023). Konflikt med državama je povzročil velik šok v svetovnem gospodarstvu na živilskih in energetskih trgih. Gospodarske posledice konflikta so v primerjavi z drugimi gospodarskimi trgi najbolj prizadele prav evrsko območje, ki je pred vojno bilo izjemno odvisno od ruskih energentov, ki so v EU pred letom 2022 predstavljali 50-odstotno oskrbo. Poleg uvoza energentov sta Ukrajina in Rusija za EU predstavljali ključna dobavitelja pri zagotavljanju oskrbe z gnojili in s hrano. V letu 2020 je skupna stopnja inflacije znašala 0,3 % ter v letu 2021 narasla na 2,6 %. V letu 2022 je stopnja skupne inflacije znašala rekordnih 8,4 %. Kot je razvidno s slike 2, je dve tretjini te rekordne inflacije v letu 2022 predstavljala inflacija hrane in energije (European Central Bank, 2023).

Slika 2: Prikaz gibanja cen dobrin skozi čas od leta 2020 do januarja 2023

Vir: European Central Bank (2023).

V Sloveniji je za obdobje avgust 2023, po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (v nadaljevanju SURS) letna stopnja inflacije znašala 6,2 % (avgusta 2022 je znašala kar 11,0 %), mesečna pa 0,1 % (SURS, brez datuma a). Višje cene hrane in brezalkoholnih pijač so vplivale na letno inflacijo, medtem ko so na mesečno vplivale podražitve pogonskih goriv (SURS, brez datuma b). Večina izdelkov in storitev se je na letni ravni podražila. Prav tako pa so bile opažene tudi pocenitve. Za 13,1 % so upadle cene električne energije in tako ublažile inflacijo za 0,7 %. K nižji inflaciji, in sicer za 0,6 %, so prispevale tudi nižje cene naftnih derivatov (bencin se je pocenil za 3,8 %, dizelsko gorivo za 7,4 % in tekoča goriva za 19,1%). Na mesečni ravni so se najbolj podražila pogonska goriva (bencin za 4,5 %, medtem ko dizelsko gorivo za 5,1 %). Mesečno inflacijo so pogonska goriva dvignila za 0,2 odstotne točke (SURS, brez datuma b).

Hiter dvig cen lahko povzroči zrušitev osnovnega delovanja gospodarstva. Zato centralne banke določijo inflacijski cilj oz. mejo, ki nam pove, za koliko se bo inflacija iz leta v leto postopoma dvignila. Prav tako uporabljajo tudi obrestne mere, da lahko zagotovijo vnaprej določeno hitrost rasti cen. Majhna in pričakovana inflacija je običajno neškodljiva. Ameriška centralna banka (angl. Federal Reserve System – FED) si prizadeva letno zvišanje cen za 2 %. Toda od pomladi 2021 cene vse hitreje rastejo, tako v ZDA kot tudi drugod po svetu. Zaradi visoke inflacije so številne centralne banke začele zviševati obrestne mere, kar je ogrozilo mnoga državna gospodarstva ter povečalo možnost, da se v nekaterih državah lahko pojavi tudi recesija (Frick, 2022). Evropska centralna banka (angl. European Central Bank, v nadaljevanju ECB) je z normalizacijo denarne politike znatno zaostila finančne pogoje, kar se kaže v višjih obrestnih merah za podjetja in gospodinjstva in z porastom donosov državnih obveznic. V EU se ostra denarna politika s strani ECB že kaže na področju upada stanovanjskih posojil in manjših gradbenih investicij (European Parliament, 2023).

3 OPIS SKUPINE PETROL

Podjetje Petrol, d. d., Ljubljana je po prihodkih največje slovensko podjetje. Prav tako sodi med največjo slovensko energetska družbo (Skupina Petrol, brez datuma a). Svojo zgodbo je začelo pisati 12. maja 1945 z ustanovitvijo podjetja po imenu Jugopetrol, ki je imelo sedež v Beogradu. Takoj po ustanovitvi Jugopetrola je nato podjetje v vseh republikah Jugoslavije odprlo podružnice, ki so nato postale samostojna podjetja. Tako smo dobili Jugopetrol Ljubljana, ki se je leta 1953 preimenoval v Petrol Ljubljana ter še istega leta pridobil registracijo za uvoz naftnih derivatov.

Nekaj ostalih pomembnih mejnikov družbe (Skupina Petrol, brez datuma b):

- 15. januarja leta 1953 je bil v Solkanu pri Novi Gorici odprt prvi bencinski servis (takšen, kot ga poznamo danes).
- Leta 2001 je postal Petrol z ustanovitvijo podjetja ElektroPetrol trgovec z elektriko.
- Leta 2003 so ustanovili, z uresničitvijo svoje vizije, podjetje Petrol Energetika.

- Leta 2010 je Petrol svojo prodajo elektrike razširil še do gospodinjstev oz. svojih končnih uporabnikov.
- Konec leta 2010 je Petrol vstopil tudi na tuje trge. Prisoten je že na 8 trgih, kar pomeni, da postaja vedno pomembnejši regionalni igralec.
- Oktobra 2021 je kupil družbo Crodux Derivati Dva, d. o. o., in s tem na Hrvaškem povečal svoj tržni delež za 23 % ter postal drugi največji ponudnik naftnih derivatov.

Skupina Petrol je sestavljena iz matične družbe Petrol, d. d., Ljubljana ter 38 odvisnih družb in 6 skupaj pridruženih in obvladovanih družb. Njegova najpomembnejša dejavnost so goriva in derivati ter trgovsko blago, storitve in energija (Skupina Petrol, brez datuma a). S 318 bencinskimi servisi ima na maloprodajnem slovenskem trgu naftnih derivatov 56-odstotni tržni delež (Petrol, d. d., Ljubljana, brez datuma).

Njegova največja konkurenčna prednost je močan finančni ter tržni položaj, prav tako pa tudi sodobna in razvejana maloprodajna mreža (Slovenski državni holding, 2023). Poslanstvo podjetja Petrol, d. d., Ljubljana temelji na tem, da vedno v središče pozornosti postavi uporabnika. Deluje v želji, da postane za kupca prva izbira nakupov na poti. To poslanstvo skušajo uresničiti s širokimi nabori energentov, digitalnim pristopom in celovitimi energetske rešitvami (Skupina Petrol, 2022).

4 RAČUNOVODSKI IZKAZI SKUPINE PETROL

Z analizo letnih poročil in računovodskih izkazov družbe Petrol sem primerjal uspešnost poslovanja družbe v letu 2021 in letu 2022. S primerjavo računovodskih izkazov sem skušal ugotoviti vpliv konflikta med Rusijo in Ukrajino na uspešnost poslovanja skupine Petrol zaradi dviga cen energentov. Analizo kazalnikov sem predstavil kvantitativno v spremembah absolutnih in relativnih zneskih in kvalitativno z opisom večjih sprememb, ki so imele vpliv na spremembo uspešnosti poslovanja družbe.

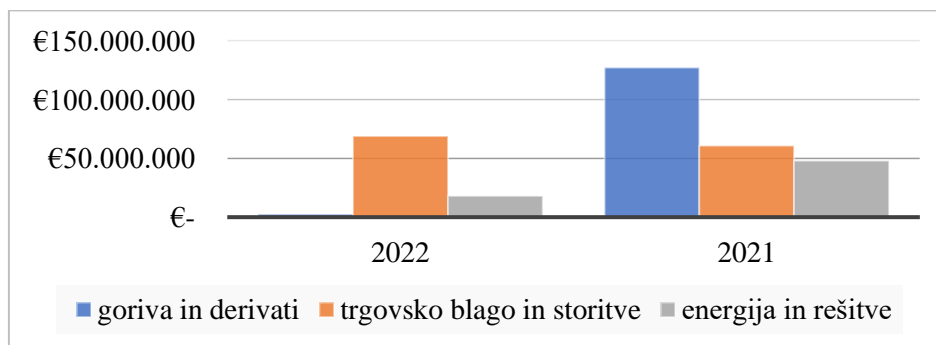
Glavni namen računovodskih izkazov je poročati javnosti o spremembah in uspešnosti poslovanja, na podlagi katerih lahko širša javnost sprejema poslovne in druge odločitve. Med uporabnike širše javnosti spadajo posojilodajalci, kupci, vlagatelji, vlade in javnost. Sami računovodski izkazi ne ponujajo čisto vseh informacij, ki jih uporabniki potrebujejo pri svojem odločanju, zato je treba pri analizi računovodskih izkazov upoštevati dodatne razpredelnice in pojasnila ter druge informacije. Izkaz poslovnega izida, bilanca stanja, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov so sestavni deli računovodskega poročila. V nadaljevanju primerjam izkaz poslovnega izida, bilanco stanja in izkaz denarnih tokov skupine Petrol (Odar in drugi, 2011, str. 19–51).

4.1 Izkaz poslovnega izida

V izkazu poslovnega izida so prikazane informacije o uspešnosti poslovanja podjetja v določenem obdobju, sam poslovni izid pa predstavlja razliko med prihodki in odhodki podjetja. Izkaz poslovnega izida urejeno in sistematično prikazuje poslovnoizidne tokove v določenem obdobju in posledično velja za temeljni računovodski izkaz (Igličar in Hočevar, 2011, str. 37–38).

Kot je razvidno v tabeli 2, so prihodki od prodaje družbe Petrol v letu 2022 bili višji za 4.496.607.528 evrov oziroma za 90,7 % v primerjavi z letom 2021, vendar je kljub višjim prihodkom skupina poslovno leto zaključila s čisto izgubo v vrednosti -2.685.806 evrov. Tako kot v letu 2021, je družba tudi v letu 2022 najvišje prihodke od prodaje realizirala na področjih prodaje goriv in derivatov, sledi trgovsko blago in storitve ter energija in rešitve. V letnem poročilu skupine Petrol je navedeno, da v poslovni odsek prodaje goriv in derivatov vključujejo prodajo utekočinjenega naftnega plina, biomase, naftnih derivatov ter njihovo pretovarjanje in skladiščenje. V odsek trgovsko blago in storitve vključujejo prodajo tobačnih izdelkov, prehranbnega blaga, kave na poti in storitve avtopralnic. Pod odsek energija in rešitve vključujejo trženje rešitev okoljskega upravljanja objektov, sisteme učinkovite razsvetljave in prodajo električne energije. Na nižji poslovni izid družbe v letu 2022 so najbolj vplivale nabavne vrednosti prodanega blaga na področju goriv in derivatov ter električne energije in rešitev. Nabavne vrednosti goriv in derivatov so v letu 2022 vrednostno znašale 4.160.047.021 evrov oziroma so v primerjavi z letom 2021 bile višje za 123,9 %. Na področju prodaje energije in rešitev je nabavna vrednost prodanega blaga v letu 2022 znašala 4.528.784.668 evrov in je v primerjavi z letom 2021 narasla za 105,3 %. Da je inflacija močno prizadela prav energetskega sektor, pričča dejstvo, da na področju poslovnega odseka trgovsko blago in storitve ni bistvenih sprememb v postavkah in da je kot edini odsek od skupno treh posloval pozitivno. S slike 3 je razvidno, da je bil EBITDA po poslovnih odsekih skupine v letu 2022 z izjemo trgovskega blaga in storitev nižji v primerjavi z letom 2021. Ob koncu poslovnega leta 2022 je poslovni odsek trgovsko blago in storitve vrednostno poslovni izid iz poslovanja zaključil z 59.836.856 evri in bil višji za 19,6 % v primerjavi z letom 2021 (Skupina Petrol, 2022).

Slika 3: Prikaz primerjave v EBITDA po poslovnih odsekih med letoma 2022/2021

Vir: lastno delo.

V letu 2022 so glavni prodajni trgi za skupino Petrol predstavljale države Slovenija, Hrvaška, Avstrija, Bosna in Hercegovina, Srbija, Črna gora, Makedonija in Romunija. Največ prihodkov od prodaje je skupina ustvarila na geografskem območju Slovenije, in sicer v vrednosti 4.017.985.870 evrov, kar predstavlja 73,3 % višje ustvarjene prihodke, kot v letu 2021. Z 42,5-odstotnim deležem vseh ustvarjenih prihodkov skupine po prodajnih trgih je v letu 2022 na prvem mestu slovenski trg. Sledi mu hrvaški trg s 17,2-odstotnim deležem celotnih prihodkov, avstrijski trg s 4,9 % ter ostali manjši trgi. Največjo spremembo v rasti prihodkov je bil deležen avstrijski trg, saj so se prihodki v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečali za 146,7 %, največji padec v prihodkih pa je bil deležen romunski trg, saj so se prihodki od prodaje zmanjšali za 84 % (Skupina Petrol, 2022).

V računovodsko postavko drugi prihodki v tabeli 2 spadajo dobiček pri prodaji osnovnih sredstev, prejete odškodnine od zavarovalnic, prejete odškodnine in pogodbene kazni ter plačila sodnih stroškov. V letu 2022 je postavka drugi prihodki vrednostno znašala 102.421.062 evrov in bila višja v primerjavi z letom 2021, v katerem je postavka znašala 7.416.653 evrov (Skupina Petrol, 2022).

V letu 2022 je zaradi nedobavljenih količin zemeljskega plina s strani družbe Gazprom, ki jih je odvisna družba Geoplin, d. o. o., zakupila že v preteklih letih, nastala škoda v višini 140,3 mio evrov in posledično vplivala na negativen poslovni izid odvisne družbe Geoplin, d. o. o., v letu 2022 (Skupina Petrol, 2022).

Finančni prihodki, prikazani v tabeli 2, vključujejo tečajne razlike, prihodke od obresti, odpravo popravkov finančnih terjatev, dobiček izpeljanih finančnih instrumentov in druge finančne prihodke. V letu 2022 so finančni prihodki znašali 109.249.416 evrov in v primerjavi z letom 2021 bili višji za 243,1 %. Finančni odhodki vključujejo negativne tečajne razlike, stroške izposojanja in druge finančne odhodke. V letu 2022 so finančni odhodki znašali 114.478.291 evrov in v primerjavi z letom 2021 bili višji za 235,7 % (Skupina Petrol, 2022).

Tabela 2: Izkaz poslovnega izida skupine Petrol za leti 2022 in 2021

Leto	2022	2021	2022/2021
Prihodki od prodaje	9.456.733.497	4.960.125.965	190,7 %
Nabavna vrednost prodanega blaga	9.063.284.948	4.416.701.515	205,2 %
Stroški materiala	39.423.844	29.296.024	134,6 %
Stroški storitev	180.137.325	147.697.919	122,0 %
Stroški dela	135.562.309	114.341.509	118,6 %
Amortizacija	96.300.070	79.091.758	121,8 %
Drugi stroški	16.476.159	54.698.358	30,1 %
Dobiček izpeljanih finančnih instrumentov	523.094.819	-	-
Izguba izpeljanih finančnih instrumentov	558.699.150	-	-
Drugi prihodki	102.421.062	277.348.633	36,9 %

se nadaljuje

Tabela 2: Izkaz poslovnega izida skupine Petrol za leti 2022 in 2021 (nad.)

Leto	2022	2021	2022/2021
Drugi odhodki	278.445	236.604.627	0,1 %
Poslovni izid iz poslovanja	-7.912.872	159.042.888	-5,0 %
Delež poslovnih izidov naložb po kapitalski metodi	3.328.395	2.583.771	128,8 %
Finančni prihodki	109.249.416	32.172.838	339,6 %
Finančni odhodki	114.478.291	42.351.470	270,3 %
Finančni izid	-5.228.875	-10.178.632	51,4 %
Poslovni izid pred davki	-9.813.352	151.448.027	-6,5 %
Obračunani davek	4.258.179	30.683.697	13,9 %
Odloženi davek	11.385.725	3.717.031	306,3 %
Davek od dobička	7.127.546	26.966.666	26,4 %
Čisti poslovni izid	-2.685.806	124.481.361	-2,2 %

Vir: prirejeno po Skupina Petrol (2021) in Skupina Petrol (2022).

4.2 Bilanca stanja

Premoženjsko in finančno stanje podjetja v določenem trenutku prikazuje bilanca stanja, ki je kumulativen računovodski izkaz, v katerem je mogoče videti pretekle poslovne odločitve. Finančni položaj podjetja se kaže po strukturi in višini obveznosti do virov sredstev, premoženjsko stanje pa po strukturi in višini sredstev (Igličar in Hočevar, 2011, str. 31–35).

V konsolidirani letni bilanci stanja skupine Petrol so v letu 2022 sredstva skupno znašala 2.740.604.417 evrov in bila v primerjavi z letom 2021 višja za 14 %. Dolgoročna sredstva so v letu 2022 znašala 1.224.753.199 evrov in predstavljala 48,70-odstotni delež vseh sredstev. Med neopredmetena sredstva spadajo materialne in druge pravice, pravica do uporabe koncesijske infrastrukture, dobro ime, naložbe v teku in dolgoročno odloženi stroški. Na področje dolgoročnih poslovnih terjatev spadajo terjatve do družb, terjatve do občin, popravek vrednosti terjatev do družb in druge terjatve. Med druge terjatve v letu 2022 družba vključuje terjatve v vrednosti 7.007.360 evrov, ki so nastale iz naslova prodaje sončnih elektrarn. Pri ostalih postavkah dolgoročnih sredstev ni prišlo do bistvenega variiranja v vrednosti med letoma (Skupina Petrol, 2022).

Kot lahko vidimo iz prikaza sredstev v tabeli 3, so kratkoročna sredstva v letu 2022 znašala 1.405.851.218 evrov in predstavljala 51,30-odstotni delež vseh sredstev. Največji delež med kratkoročnimi sredstvi v letu 2022 imajo zaloge, ki so se v primerjavi z letom 2021 povečale za 2,1 odstotne točke. Med zaloge družba Petrol uvršča rezervne dele in materiale, gorivo, druge proizvode iz nafte in drugo trgovsko blago. Na višjo skupno vrednost zalog v letu 2022 je najbolj vplivala višja vrednost goriv, ki je znašala 205.210.206 evrov in bila v primerjavi z letom 2021 višja za 87 %. Najmanjšega deleža med kratkoročnimi sredstvi v letu 2022 je bila deležna postavka dana posojila, ki se je v primerjavi z letom 2021 znižala

za 1,4 odstotne točke. Ker je družba v letu 2022 imela manj danih kratkoročnih posojil, je posledično izkazovala tudi manj terjatev za obresti, ki so istega leta znašale 73.654 evrov, v letu 2021 pa 293.088 evrov. V postavko finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida spadajo sredstva iz naslova blagovnih menjav, sredstva iz naslova obrestnih menjav in sredstva iz naslova rokovnih poslov. Da je postavka v letu 2022 bila nižja za 3 odstotne točke, je imelo največji vpliv zmanjšanje sredstev iz naslova blagovnih menjav, ki so v letu 2022 znašale 2.297.589 evrov in bile v primerjavi z letom 2021 nižje za 93,3 %. Pri ostalih postavkah kratkoročnih sredstev med letoma ni prišlo do bistvenih sprememb (Skupina Petrol, 2022).

Tabela 3: Prikaz sredstev skupine Petrol za leti 2022 in 2021

Sredstva	31. 12. 2022	%	31. 12. 2021	%
Dolgoročna sredstva	1.334.753.199	48,70	1.331.164.282	55,38
Neopredmetena sredstva	245.289.473	18,38	254.911.455	19,15
Pravica do uporabe najetih sredstev	131.620.269	9,86	122.091.589	9,17
Opredmetena osnovna sredstva	854.552.521	64,02	857.414.048	64,41
Naložbe nepremičnin	14.777.108	1,11	16.139.743	1,21
Naložbe v skupaj obvladovane družbe	1.277.748	0,10	704.501	0,05
Naložbe v pridružene družbe	56.968.277	4,27	55.169.626	4,14
Finančna sredstva preko drugega vseobsegajočega donosa	4.112.346	0,31	4.133.044	0,31
Dana posojila	949.277	0,07	991.831	0,07
Poslovne terjatve	7.015.756	0,53	8.228.771	0,62
Odložene terjatve	18.190.424	1,36	11.379.674	0,85
Kratkoročna sredstva	1.405.851.218	51,30	1.072.656.729	44,62
Zaloge	264.849.265	18,84	180.009.192	16,78
Sredstva na podlagi pogodb s kupci	13.319.362	0,95	3.338.893	0,31
Dana posojila	1.679.138	0,12	16.168.692	1,51
Poslovne terjatve	845.195.344	60,12	650.133.882	60,61
Terjatve za davek od dohodka	23.897.315	1,70	616.729	0,06
Finančna sredstva po pošteni vrednosti preko poslovnega izida	2.646.334	0,19	34.666.891	3,23
Finančna sredstva po pošteni vred. Preko drugega vseobsegajočega donosa	38.034.066	2,71	1.776.801	0,17
Predujmi in druga sredstva	115.267.863	8,20	85.718.759	7,99
Denar in denarni ustrezniki	100.962.531	7,18	100.226.890	9,34
Skupaj sredstva	2.740.604.417	100,00	2.403.821.011	100,00

Vir: prirejeno po Skupina Petrol (2021) in Skupina Petrol (2022).

V tabeli 4 je razvidno, da je v letu 2022 kapital skupine Petrol znašal 860.166.621 evrov in v primerjavi z letom 2021 bil nižji za 6,4 odstotne točke. Na področju kapitala je največja sprememba v dvigu vrednosti v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 bila na področju rezervacij za varovanje pred tveganjem, in sicer za 2 odstotni točki. V istem obdobju pa se

je najbolj znižala postavka zadržani poslovni izid, in sicer za 2,2 odstotne točke. Pri drugih postavkah kapitala ni prišlo do večjih sprememb (Skupina Petrol, 2022).

Dolgoročne obveznosti so se v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom znižale za 4,7 odstotne točke. Največji padec je bil na postavki druge rezervacije, in sicer za 2,4 odstotne točke. Postavka druge rezervacije vključuje rezervacije za tožbe, rezervacije za pozaposlitvene in druge dolgoročne zaslužke ter druge rezervacije. Postavka dolgoročni odloženi prihodki se je v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom povečala za 1,3 odstotne točke. Postavka obveznosti iz najemov se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečala za 2,4 odstotne točke, predvsem zaradi povečanja obveznosti iz naslova plačila najemnin. Pri ostalih postavkah dolgoročnih obveznosti med letoma ni prišlo do večjih sprememb (Skupina Petrol, 2022).

Tabela 4: Prikaz obveznosti do virov sredstev skupine Petrol za leti 2022 in 2021

Obveznosti do virov sredstev	2022	%	2021	%
Kapital	860.166.621	31,39	908.698.005	37,80
Vpoklicani kapital	52.240.977	6,07	52.240.977	5,75
Kapitalske rezerve	80.991.385	9,42	80.991.385	8,91
Zakonske rezerve	61.987.955	7,21	61.987.955	6,82
Rezerve za lastne delnice	4.708.359	0,55	4.708.359	0,52
Lastne delnice	-4.708.359	0,55	-4.708.359	0,52
Druge rezerve iz dobička	299.826.206	34,86	318.523.082	35,05
Rezerve za pošteno vrednost	1.810.718	0,21	-789.611	0,09
Rezerve za varovanje pred tveganjem	17.827.312	2,07	-858.584	0,09
Tečajne razlike	-9.496.033	1,10	-8.634.420	0,95
Zadržani poslovni izid	323.576.627	37,62	362.184.854	39,86
Neobvladujoči delež	31.401.474	3,65	43.052.367	4,74
Dolgoročne obveznosti	591.970.768	21,60	632.706.662	26,32
Rezervacije za pozaposlitvene zaslužke	7.836.685	1,32	9.516.091	1,50
Druge rezervacije	18.210.763	3,08	34.323.479	5,42
Dolgoročno odloženi prihodki	39.931.269	6,75	34.447.444	5,44
Finančne obveznosti	401.613.002	67,84	433.812.995	68,56
Obveznosti iz najemov	101.100.126	17,08	92.991.633	14,70
Poslovne obveznosti	2.596.382	0,44	5.661.782	0,89
Odložene obveznosti za davek	20.682.541	3,49	21.953.238	3,47
Kratkoročne obveznosti	1.288.467.028	47,01	862.416.344	35,88
Finančne obveznosti	96.656.433	7,50	65.842.106	7,63
Obveznosti iz najemov	17.498.969	1,36	13.768.130	1,60
Poslovne obveznosti	1.082.103.909	83,98	690.456.613	80,06
Blagovni izvedeni instrumenti	29.872.456	2,32	116.341	0,01
Obveznosti za davek od dohodka	1.062.768	0,08	18.786.511	2,18

se nadaljuje

Tabela 4: Prikaz obveznosti do virov sredstev skupine Petrol za leti 2022 in 2021 (nad.)

Obveznosti do virov sredstev	2022	%	2021	%
Obveznosti na podlagi pogodb s kupci	23.153.575	1,80	14.828.344	1,72
Druge obveznosti	38.118.918	2,96	58.618.299	6,80
Skupaj obveznosti in kapital	2.740.604.417	100,00	2.403.821.011	100,00

Vir: prirejeno po Skupina Petrol (2021) in Skupina Petrol (2022).

Kratkoročne obveznosti so se v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 11 odstotnih točk. V letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 povišala postavka poslovne obveznosti, in sicer za 3,9 odstotne točke. Na povišanje kratkoročnih poslovnih obveznosti so imela največji vpliv povišanja obveznosti do dobaviteljev, obveznosti za trošarine in obveznosti za davek na dodano vrednost. V letu 2022 je v primerjavi z letom 2021 največje znižanje dosegla postavka druge obveznosti, pri kateri so ključni vpliv na manjšo vrednost imele kratkoročne rezervacije za kočljive pogodbe, ki so se vrednostno znižale za 20.138.608 evrov. Pri drugih postavkah kratkoročnih obveznosti med letoma ni prišlo do večjih sprememb (Skupina Petrol, 2022).

4.3 Izkaz denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov prikazuje spremembe denarnih sredstev za določeno poslovno leto in velja za temeljni računovodski izkaz. Izdatki v določenem obdobju pomenijo zmanjšanje denarnih sredstev, prejemki pa povečanje denarnih sredstev v izkazu denarnih tokov. Denarna sredstva se bodo povečala v primeru, ko bodo v določenem obdobju prejemki višji od izdatkov, v primeru obratne smeri se bodo denarna sredstva zmanjšala (Igličar in Hočevar, 2011, str. 203–204).

Kot je razvidno v tabeli 5, je v letu 2022 skupna vrednost izkaza denarnih tokov skupine Petrol vrednostno znašala 100.962.531 evrov in se kljub velikim spremembam na trgu naftnih derivatov ni bistveno spremenila v primerjavi z letom 2021 (Skupina Petrol, 2022). Kljub večjim spremembam v letih 2022 in 2021 pa se je v obeh obdobjih skupna vrednost izkaza denarnih tokov v primerjavi z letom 2020, ko so bile razmere na trgih še stabilne, povečala (Skupina Petrol, 2020).

Tabela 5: Prikaz denarnega toka skupine Petrol za leti 2022, 2021 in 2020

Leto	2022	2021	2020
Denarna sredstva na začetku obdobja	100.226.890	88.674.952	41.730.269
Denarni tok iz poslovanja	143.651.639	154.650.099	192.358.690
Denarni tok iz naložbenja	-57.278.495	-131.975.901	-118.002.066
Denarni tok iz financiranja	-85.587.758	-11.185.228	-27.274.910
Denarna sredstva na koncu obdobja	100.962.531	100.226.890	88.674.952

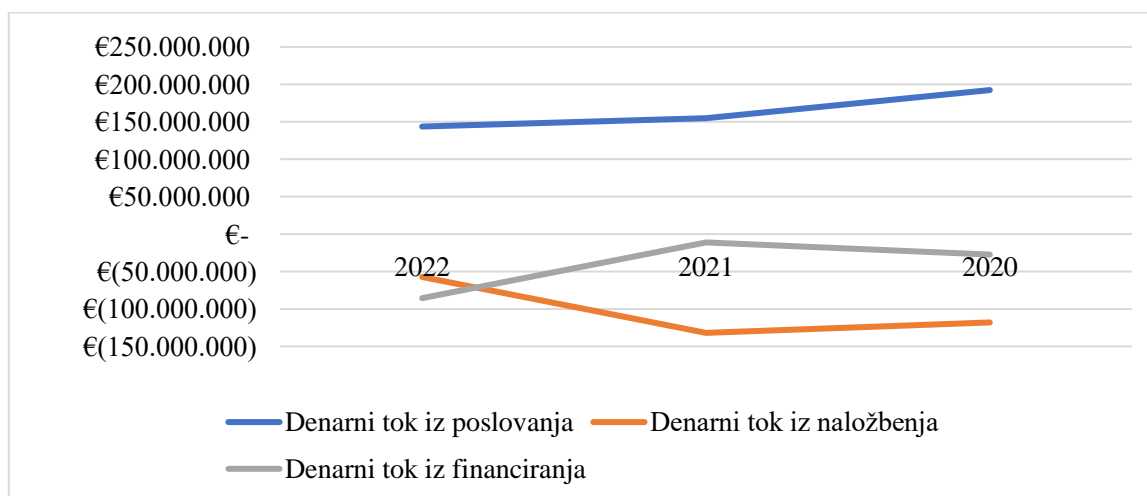
Vir: prirejeno po Skupina Petrol (2020), Skupina Petrol (2021) in Skupina Petrol (2022).

Denarni tok iz poslovanja je v letu 2022 vrednostno znašal 143.651.639 evrov in bil nižji v primerjavi z letom 2021 in 2020, ko je denarni tok iz poslovanja znašal 192.358.690 evrov. V letu 2022 se je v primerjavi z letom 2021 najbolj povečala postavka amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev, naložbenih nepremičnin in pravice do uporabe najetih sredstev. V letu 2022 je omenjena postavka znašala 82.694.805 evrov in se v primerjavi z letom 2021 povečala za 25,5 %. Prav tako je velike spremembe v rasti prihodkov bila deležna postavka finančni prihodki, ki je v letu 2022 znašala 8.160.628 evrov in bila višja od obeh predhodnih let. Največjo negativno vrednost je skupina Petrol bila deležna na področju postavke neto oblikovanja drugih rezervacij in dolgoročno odloženih prihodkov (Skupina Petrol, 2022). Omenjena postavka je v letu 2022 znašala -9.707.692 evrov, medtem ko je v letu 2021 in 2020 postavka vrednostno bila v obeh letih višja od 3.356.189 evrov (Skupina Petrol, 2021). V letu 2022 so bili v primerjavi z obema predhodnima letoma izdatki za obresti in izdatki za davek višji. Izdatki za obresti so v letu 2022 znašali 14.411.347 evrov in v primerjavi z letom 2021 bili višji za 47,8 %, medtem ko so izdatki za davek v letu 2022 znašali 44.996.685 € in bili višji v primerjavi s predhodnim letom za 257,5 % (Skupina Petrol, 2022).

Denarni tok iz naložbenja je v letu 2022 znašal -57.278.495 evrov in v primerjavi z letom 2021 bil višji za 56 %, vendar kljub temu negativen. Na relativno boljši rezultat denarnega toka iz naložbenja v letu 2022 je največji vpliv imela postavka izdatki pri naložbah v odvisne družbe, ki je v letu 2021 znašala -185.966.729 evrov, v letu 2022 pa -3.720.482 evrov. V letu 2022 je družba dosegla višje prejemke v primerjavi s predhodnim letom pri postavki prejemki od prodaje naložbenih nepremičnin v vrednosti 265.870 evrov. Postavka prejemki pri danih posojilih je v letu 2022 vrednostno znašala 16.086.323 evrov in se v primerjavi z letom 2021 znižala za 82,4 %. Ker so se dana posojila v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znižala, je posledično tudi postavka prejete obresti, ki je v letu 2022 znašala 5.339.642 evrov, nižja v primerjavi s postavko v letu 2021, katere vrednost je znašala 17.028.503 evrov. Postavke prejetih dividend so v letu 2022 vrednostno ostale skoraj enake predhodnemu letu (Skupina Petrol, 2022).

Kot lahko vidimo iz slike 4, je denarni tok iz financiranja bil najugodnejši v letu 2021, ko je znašal -11.185.228 evrov, najnižji pa v letu 2022, ko je znašal -85.587.758 evrov. Na nižji denarni tok iz financiranja je najbolj vplivala postavka izdatki pri prejetih posojilih, ki je v letu 2022 znašala -1.891.704.933 evrov in bila v primerjavi s predhodnim letom nižja za 114 %. Družba je v letu 2022 prejela bančna posojila v skupni vrednosti 443.370.806 evrov, v letu 2021 pa 451.199.169 evrov. Poleg tega je družba v letu 2022 imela izdanih obveznic v skupni vrednosti 44.117.760 evrov, v letu 2021 pa 44.056.330 evrov. Na višje izdatke pri postavki izdatki pri prejetih posojilih je vplivala tudi sprememba obrestne mere, ki se je od 31. 12. 2021 do 31. 12. 2022 povečala za 3,237 odstotne točke (Skupina Petrol, 2022).

Slika 4: Prikaz primerjave gibanja denarnih tokov skupine Petrol od leta 2020 do leta 2022

Vir: lastno delo.

4.4 Deflacioniranje podatkov

Da lahko pridemo do realne vrednostne spremembe nominalnega podatka, ki je primerjan med dvema obdobjema, je treba vpliv sprememb cen izločiti. Postopek izločanja cen deluje na način, da podatke preračunamo iz tekočih cen v stalne. Takšen postopek se imenuje deflacioniranje in daje rezultate v realnih cenah oziroma realnih vrednostih (SURS, 2022). Decembra leta 2022 je v primerjavi z istim obdobjem leta 2021 inflacija znašala 10,3 % (Skupina Petrol, 2020). Deflacionirane podatke iz izkaza poslovnega izida skupine Petrol prikazuje tabela 6, v kateri je prikazana sprememba nominalne vrednosti v letu 2022/2021 in realna sprememba po deflacioniranju.

Način deflacioniranja podatkov skupine Petrol prikazuje enačba 1 (SURS, 2022):

$$\text{realni prihodki od prodaje} = \frac{\text{nominalna vrednost}}{\text{stopnja inflacije}} = \frac{190,70}{110,3} = 173 \% \quad (1)$$

Prihodki od prodaje so v letu 2021 vrednostno znašali 4.960.125.965 evrov, v letu 2022 pa 9.456.733.497 evrov, kar pomeni, da so se v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom nominalno povečali za 90,7 %. Po deflacioniranju postavke oziroma izločitvi 10,3 % inflacije, ugotovimo, da so se prihodki od prodaje v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 realno povečali za 73 %, kar pomeni, da je bila realna rast prihodkov za 17,7 odstotne točke nižja od nominalne rasti. Nabavna vrednost prodanega blaga je v letu 2021 vrednostno znašala 4.416.701.515 evrov, v letu 2022 pa 9.063.284.948 evrov. To pomeni, da se je nabavna vrednost blaga v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 nominalno povečala za 105,2 %. Vendar po izločitvi vpliva inflacije pridemo do realnega povečanja nabavne vrednosti 86 %, kar pomeni, da je realna vrednost postavke od nominalne nižja za 19,2 %.

Stroški storitev so v letu 2021 znašali 147.697.919 evrov, v letu 2022 pa 180.137.325 evrov, kar pomeni, da se je postavka v letu 2022 nominalno povečala za 22 %, po izločitvi vpliva inflacije pa je bila za 11 odstotnih točk nižja in je realno znašala 11 %. Stroški dela so v letu 2022 realno bili nižji za 10,6 odstotne točke, finančni prihodki za 31,6 odstotne točke in finančni odhodki za 25,3 odstotne točke. Zaradi največje nominalne spremembe rasti je bila realna sprememba v odstotnih točkah največja pri postavki finančni prihodki (Skupina Petrol, 2020).

Tabela 6: Prikaz spremembe med nominalno in deflacionirano vrednostjo v letu 2022

Leto: 2022	Nominalna vrednost v %	Deflacionirana vrednost v %
Prihodki od prodaje	190,70	173
Nabavna vrednost prodanega blaga	205,20	186,0
Stroški materiala	134,60	122,0
Stroški storitev	122,00	111
Stroški dela	118,60	108
Finančni prihodki	339,60	308
Finančni odhodki	270,30	245

Vir: prirejeno po Skupina Petrol (2021) in Skupina Petrol (2022).

5 ANALIZA POSLOVANJA SKUPINE PETROL S KAZALNIKI

Pri analiziranju računovodskih izkazov je ena najbolj uporabljenih metod analiza s kazalniki v obliki relativnih števil. Pri analizi kazalnikov je bistveno pomembnejša vsebinska razlaga izračunanih vrednosti ter ugotavljanje njihovega vpliva na poslovanje družbe, saj sam izračun kazalnikov velja za lažji del analize (Igličar in Hočevar 2011, str. 259).

V nalogi sem predstavil in izračunal nekaj ključnih kazalnikov, in sicer (Igličar in Hočevar (2011, str. 260):

- kazalnike financiranja;
- kazalnike dobičkonosnosti;
- kazalnike plačilne sposobnosti;
- kazalnike obračanja.

5.1 Kazalniki financiranja

Kazalniki financiranja so usmerjeni predvsem v strukturo financiranja družbe in v analizo sposobnosti družbe, da najame nove dolgove oziroma povedo, kakšno je razmerje med kapitalom in dolgovi v financiranju družbe. V omenjeno skupino spadajo kazalniki deleža kapitala v financiranju, deleža dolgov v financiranju, kazalnik finančnega vzvoda, kazalnik

pokritja finančnih dolgov in kazalnik obrestnega pokritja (Igličar in Hočevar, 2011, str. 260–265).

Izračun kazalnika delež kapitala v financiranju skupine Petrol prikazujeta enačbi 2 in 3:

$$\text{delež kapitala v financiranju v letu 2021} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} = \frac{908.698.005}{2.403.821.011} = 0,38 \quad (2)$$

$$\text{delež kapitala v financiranju v letu 2022} = \frac{\text{kapital}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} = \frac{860.166.621}{2.740.604.417} = 0,31 \quad (3)$$

V letu 2022 je delež kapitala v financiranju skupine Petrol znašal 31 %, v letu 2021 pa 38 %. Dobljena kazalnika kažeta, da se je družba v letu 2022 za 7 odstotnih točk manj financirala z lastnim kapitalom in da je kapital predstavljal manjši delež vseh obveznosti do virov sredstev, kar pomeni, da je družba za upnike bolj tvegana (Skupina Petrol, 2022).

Izračun kazalnika delež dolgov v financiranju skupine Petrol prikazujeta enačbi 4 in 5:

$$\text{delež dolgov v financiranju v letu 2021} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} = \frac{499.655.101}{2.403.821.011} = 0,21 \quad (4)$$

$$\text{delež dolgov v financiranju v letu 2022} = \frac{\text{dolgovi}}{\text{obveznosti do virov sredstev}} = \frac{498.269.435}{2.740.604.417} = 0,18 \quad (5)$$

V letu 2022 je delež dolgov v financiranju družbe znašal 21 %, v letu 2021 pa 18 %. Znižanje vrednosti kazalnika v letu 2022 za 3 odstotne točke v primerjavi s predhodnim letom pove, da je družba manj odvisna od zunanjih virov financiranja. Večji delež kapitala v financiranju bo na podjetje vplival pozitivno še posebej zaradi vse bolj nepredvidljivega poslovnega okolja in vse višjih obrestnih mer (Skupina Petrol, 2022).

5.2 Kazalniki dobičkonosnosti

Kazalniki dobičkonosnosti analizirajo dobičkonosnost sredstev, kapitala in prihodkov družbe. V nalogi sem analiziral in primerjal kazalnike, ki spadajo v omenjeno skupino kazalnikov dobičkonosnosti, in sicer: čista dobičkonosnost kapitala in donos sredstev (Igličar in Hočevar, 2011, str. 257–278).

Izračun kazalnika čista dobičkonosnost kapitala skupine Petrol prikazujeta enačbi 6 in 7:

$$\text{čista dobičkonosnost kapitala v letu 2021} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}} = \frac{124.481.361}{1.322.032.724} = 0,094 \quad (6)$$

$$\text{čista dobičkonosnost kapitala v letu 2022} = \frac{\text{čisti dobiček}}{\text{povprečno stanje kapitala}} = \frac{-2.685.806}{1.314.515.624} = -0,002 \quad (7)$$

V letu 2022 je čista dobičkonosnost kapitala družbe znašala -0,2 %, v letu 2021 pa 9,4 %, kar pomeni, da se je kazalnik v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom znižal za 9,6 odstotne točke. V letu 2022 je ena denarna enota kapitala ustvarila -0,002 denarne enote

evra, v letu 2021 pa je ena denarna enota kapitala ustvarila 0,094 denarne enote evra (Skupina Petrol, 2022).

Izračun kazalnika donos sredstev skupine Petrol prikazujeta enačbi 8 in 9:

$$\text{donosnost sredstev v letu 2021} = \frac{\text{celotni dobiček} + \text{finančni odhodki}}{\text{povprečno stanje sredstev}} = \frac{166.832.831}{3.299.860.237} = 0,05 \quad (8)$$

$$\text{donosnost sredstev v letu 2022} = \frac{\text{celoten dobiček} + \text{finančni odhodki}}{\text{povprečno stanje sredstev}} = \frac{111.792.485}{3.942.514.923} = 0,03 \quad (9)$$

V letu 2021 je kazalnik donosnosti sredstev družbe znašal 5 %, v letu 2022 pa 3 %, kar pomeni, da se je v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom kazalnik znižal za 2 odstotni točki. Zmanjšanje kazalnika pomeni, da je družba v letu 2022 z vloženimi sredstvi v primerjavi s predhodnim letom slabše poslovala (Skupina Petrol, 2022).

5.3 Kazalniki plačilne sposobnosti

Kazalnike plačilne sposobnosti lahko merimo s kazalniki, ki izhajajo iz izkaza denarnih tokov ali iz izkaza bilance stanja. Njihov namen je prikazati sposobnost podjetja pri poravnavanju kratkoročnih zapadlih obveznosti. V slovenskih računovodskih standardih omenjeno skupino kazalnikov imenujejo tudi kazalniki vodoravnega finančnega ustroja, ker se pri uporabi kazalnikov, ki izhajajo iz bilance stanja posamezne postavke sredstev, primerjajo s postavkami obveznosti do virov sredstev. V skupino kazalnikov plačilne sposobnosti, ki sem jih izračunal in analiziral, spadata kazalnik pospešeni koeficient in kazalnik pokritosti kratkoročnih finančnih dolgov. Čim višja je njegova vrednost, tem višja je verjetnost, da bo družba poravnala kratkoročne dolgove (Igličar in Hočevar, 2011, str. 267–272).

Izračun pospešenega koeficienta skupine Petrol prikazujeta enačbi 10 in 11:

$$\text{pospešeni koeficient v letu 2021} = \frac{\text{kratkoročna sredstva-zaloge}}{\text{kratkoročne obveznosti}} = \frac{892.647.537}{862.416.344} = 0,89 \quad (10)$$

$$\text{pospešeni koeficient v letu 2022} = \frac{\text{kratkoročna sredstva-zaloge}}{\text{kratkoročne obveznosti}} = \frac{1.141.001.953}{1.288.467.028} = 1,04 \quad (11)$$

V letu 2021 je pospešeni koeficient znašal 0,89, v letu 2022 pa 1,04, ker se kot ugoden koeficient šteje tisti, ki je večji od 1, je koeficient v letu 2022 ugodnejši od predhodnega leta (Skupina Petrol, 2022).

Izračun kazalnika pokritosti kratkoročnih finančnih dolgov skupine Petrol prikazujeta enačbi 12 in 13:

$$\text{kazalnik pokrit. krat. fin. dolg. v letu 2021} = \frac{\text{denarni izid iz poslovanja}}{\text{kratkoročni finančni dolgovi}} = \frac{154.650.099}{42.351.470} = 3,65 \quad (12)$$

$$\text{kazalnik pokrit. krat. fin. dolg. v letu 2022} = \frac{\text{denarni izid iz poslovanja}}{\text{kratkoročni finančni dolgovi}} = \frac{143.651.639}{114.478.291} = 1,25 \quad (13)$$

V letu 2022 je kazalnik pokritosti kratkoročnih finančnih dolgov znašal 1,25 in v primerjavi z letom 2021 bil vrednostno nižji za 2,4 odstotne točke, kar pomeni, da je družba v letu 2022 bila manj sposobna pokrivati kratkoročne finančne dolgove kot v predhodnem letu (Skupina Petrol, 2022).

5.4 Kazalniki obračanja

Kazalniki obračanja analizirajo posamezna sredstva in njihovo hitrost obračanja. Podjetja se zavzemajo za hitrejšo obračanje sredstev, saj imajo v tem primeru manj vezanih sredstev. V skupino kazalnikov, ki sem jih analiziral, spadajo koeficient obračanja terjatev do kupcev, dnevi vezave do kupcev, koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev in koeficient obračanja sredstev (Igličar in Hočevar, 2011, str. 272–275).

Izračun koeficienta obračanja terjatev do kupcev skupine Petrol prikazujeta enačbi 14 in 15:

$$\text{koeficient obračanja terjatev v letu 2021} = \frac{\text{prejemki od kupcev}}{\text{povprečno stanje terjatev}} = \frac{4.960.125.965}{549.413.913} = 9,0 \quad (14)$$

$$\text{koeficient obračanja terjatev v letu 2022} = \frac{\text{prejemki od kupcev}}{\text{povprečno stanje terjatev}} = \frac{9.487.733.497}{787.816.986} = 12,0 \quad (15)$$

V letu 2022 je koeficient terjatev do kupcev znašal 12,0 in bil višji za 3 odstotne točke v primerjavi z letom 2021. V letu 2022 so se terjatve do kupcev skupine Petrol v povprečju obrnile 12-krat, v letu 2021 pa 9-krat, kar pomeni, da je bil plačilni rok kupcev v letu 2022 krajši kot v letu 2021 (Skupina Petrol, 2022).

Izračun dnevov vezave do kupcev skupine Petrol prikazujeta enačbi 16 in 17:

$$\text{dnevi vezave do kupcev v letu 2021} = \frac{365}{\text{koeficient obračanja terjatev do kupcev}} = \frac{365}{9,0} = 41 \quad (16)$$

$$\text{dnevi vezave do kupcev v letu 2022} = \frac{365}{\text{koeficient obračanja terjatev do kupcev}} = \frac{365}{9,12,0} = 30 \quad (17)$$

Povprečni plačilni rok kupcev je v letu 2022 znašal 30 dni, v letu 2021 pa 41 dni, kar pomeni, da se je v letu 2022 plačilni rok terjatev do kupcev zmanjšal (Skupina Petrol, 2022).

Izračun koeficienta obračanja obveznosti do dobaviteljev skupine Petrol prikazujeta enačbi 18 in 19:

$$\text{koef. obrač. obv. v letu 2021} = \frac{\text{izdatki blaga, materiala in storitev}}{\text{obveznosti do dobaviteljev v povprečju}} = \frac{4.416.701.515}{689.760.512,5} = 6,4 \quad (18)$$

$$\text{koef. obrač. obv. v letu 2022} = \frac{\text{izdatki blaga, materiala in storitev}}{\text{obveznosti do dobaviteljev v povprečju}} = \frac{9.063.284.948}{418.636.153,5} = 21,6 \quad (19).$$

V letu 2022 je koeficient obračanja obveznosti do dobaviteljev znašal 21,6 in v primerjavi z letom 2021 bil višji za 15,2 odstotne točke. V letu 2022 se je obveznost do dobaviteljev na letni ravni obrnila 26,6-krat. V letu 2022 so dnevi vezave znašali 17 dni v letu, 2021 pa 57 dni, kar pomeni, da je bilo leto 2021 za družbo ugodnejše, saj je povprečni rok plačila bil daljši (Skupina Petrol, 2022).

Izračun koeficienta obračanja sredstev skupine Petrol prikazujeta enačbi 20 in 21:

$$\text{koeficient obračanja sredstev v letu 2021} = \frac{4.960.125.969}{2.087.764.941} = 2,4 \quad (20)$$

$$\text{koeficient obračanja sredstev v letu 2022} = \frac{9.456.733.497}{3.942.514.923} = 2,3 \quad (21)$$

V letu 2022 je koeficient obračanja sredstev znašal 2,3, v letu 2021 pa 2,4, kar pomeni, da so se sredstva med letoma obračala s približno enako hitrostjo (Skupina Petrol, 2022).

6 ANALIZA FINANČNEGA TVEGANJA SKUPINE PETROL

Pod finančna tveganja spadajo vrednosti obveznosti do virov sredstev in vrednosti sredstev podjetja, ki deluje mednarodno in je pri tem izpostavljeno nihanju vrednosti finančnih instrumentov. Primer sprememb, ki lahko vplivajo na poslovanje podjetja, so spremembe cen dobrin široke porabe, devizni tečaj in sprememba obrestne mere. Zaradi naraščajoče volatilnosti mednarodnega finančnega okolja dobivajo finančna tveganja vse večji pomen. Finančna tveganja lahko razdelimo v dve skupini, v skupino plačilnih tveganj in skupino tržnih tveganj (Makovec in drugi, 2009, str. 129–130).

V skupino plačilnih tveganj spadajo (Makovec in drugi, 2009, str. 130–132):

- zavarovanje terjatev pri finančnih institucijah, ki so za to specializirane;
- preverjanje poslovnega partnerja in njegove bonitete;
- izbira instrumentov financiranja;
- določeni limiti kupcem;
- oblike naprednega financiranja mednarodne trgovine.

Plačilno tveganje vključuje verjetnost, da kupec svojih pogodbenih obveznosti ne bo mogel poravnati. Kupec morda svojih obveznosti ne more izpolniti zaradi komercialne narave, kar pomeni, da je plačilno nesposoben, ali zaradi nekomercialne narave, kar pomeni, da je pod vplivom političnih tveganj (Makovec in drugi, 2009, str. 130).

V skupino tržnih tveganj spadajo (Makovec in drugi, 2009, str. 132–144):

- obrestna tveganja,
- tečajna tveganja,
- cenovna tveganja.

Tržna tveganja nastanejo zaradi sprememb tržnih razmer z izpostavljanjem podjetja določenim vrednostnim kazalnikom, kot so cene surovin, obrestne mere, tečaji delnic, izvedeni finančni instrumenti in devizni tečajji (Makovec in drugi, 2009, str. 132).

Skupina Petrol je v letu 2021 in 2022, kot je razvidno v tabeli 7, uporabljala različne instrumente financiranja, s katerimi se je poskušala zavarovati pred morebitnim neplačilom kupcev. Uporabljeni instrumenti financiranja so bili posojilno zavarovanje, nasprotni posel z dobaviteljem, bančna garancija, zastavna pravica prejete varščine in predujmi ter prvovrstno poroštvo. Kot prikazuje tabela 7, je skupna vrednost terjatev, zavarovanih s kakovostnimi zavarovanji, v letu 2022 znašala 534.737.248 evrov in bila višja v primerjavi s predhodnim letom za 41 %. Največji dvig vrednosti zavarovanja je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 na področju postavke prejete varščine in predujmi, ki se je povečala za 524 %. V letu 2022 je družba bistveno več uporabljala kakovostna zavarovanja v primerjavi s predhodnim letom, kar nakazuje, da se je dobro odzvala na zunanje spremembe in posledično večja tveganja (Skupina Petrol, 2022).

Tabela 7: Prikaz primerjave zavarovanja terjatev skupine Petrol med letoma 2022/2021

Zavarovanje kratkoročnih poslovnih terjatev	2022	2021	%
Kreditno zavarovanje	283.079.740	214.325.348	132
(Nasprotni posel) dobavitelj	210.720.716	122.394.599	172
Bančna garancija	12.705.138	17.283.712	74
Zastavna pravica	10.151.491	10.034.391	101
Prejete varščine in predujmi	9.353.964	1.499.449	624
Prvovrstno poroštvo	8.726.199	14.155.235	62
Skupaj zavarovane terjatve	534.737.248	379.692.734	141

Vir: prirejeno po Skupina Petrol (2021) in Skupina Petrol (2022).

6.1 Obrestno tveganje skupine Petrol

Pri obrestnem tveganju skupini predstavljajo tveganje posojila, ki so najeta z variabilno obrestno mero in temeljijo na spreminjanju EURIBOR-ja. Skupina Petrol se poskuša obvarovati pred obrestnimi tveganji na način, da redno spremlja gibanje EURIBOR-ja, s sklepanjem obrestnih zamenjav preko terminskega trga in čim večjim zadolževanjem s fiksno obrestno mero. 6-mesečni EURIBOR se je v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 v povprečju povečal za 1,205 odstotne točke. V letu 2022 je vrednost sklenjenih pogodb za obrestne zamenjave znašala 357.000.000 evrov, v letu 2021 pa 381.000.000 evrov. Kljub nižji vrednosti sklenjenih pogodb in zamenjave obrestne mere v letu 2022, je učinek obrestne zamenjave bil v letu 2022 bistveno večji od predhodnega leta. V letu 2022 je učinek obrestnih zamenjav vrednostno znašal 35.372.149 evrov in bil v primerjavi z letom 2021 višji, ko je ta znašal 1.953,508 evrov. Kljub večjim tveganjem sprememb obrestnih mer so se v letu 2022 obveznosti s spremenljivo obrestno vero povečale za 19,5 % v primerjavi

z letom 2021, ko so iste obveznosti znašale 339.427.936 evrov. Obveznosti, najete s fiksno obrestno mero, so v letu 2022 znašale 89.841.081 evrov in bile nižje v primerjavi z letom 2021 za 37,2 %. Zaradi večanja najetih dolgov z variabilno obrestno mero bo podjetje v prihodnje bolj izpostavljeno finančnim tveganjem (Skupina Petrol, 2022).

6.2 Valutno tveganje skupine Petrol

Skupina Petrol valutno tveganje poleg kreditnih in cenovnih uvršča med najbolj tvegana področja poslovanja. Družba poleg denarne enote evro (EUR) daleč največ posluje z denarno valuto dolar (USD). V letu 2022 je neto izpostavljenost finančnega položaja na področju denarne enote (EUR) znašala -934.581.020 evrov v letu 2021 pa -482.471.184 evrov. Področje izpostavljenosti denarne enote (USD) je v letu 2022 znašalo 397.710.476 dolarjev in bilo višje v primerjavi z letom 2021, ko je znašalo 22.596.287 dolarjev. Glede na veliko spremembo v poslovanju v (USD) v letu 2022 v primerjavi s predhodnim letom lahko sklepamo, da je prišlo do tega zaradi sprememb nabavnih trgov, na katere je vplival konflikt med Rusijo in Ukrajino in nekoliko višjem tečajnem razmerju EUR/USD. Cenovno in količinsko tveganje družba poskuša obvladovati z usklajevanjem prodajnih in nabavnih pogojev pri kupcih in dobaviteljih (Skupina Petrol, 2022).

7 SKLEP

V splošnem je inflacija pojav, ki ima lahko velik vpliv na poslovanje podjetij in potrošnje posameznikov. Zmerna inflacija je v gospodarstvu lahko tudi dobrodošla, njena previsoka raven pa lahko povzroči tudi propad gospodarstva neke države. Pomembno je, da se redno izvajajo meritve inflacije s primernimi merilniki in se pravočasno odzove s potrebnimi ukrepi za njeno zaježitev. Na višjo stopnjo inflacije v evrskem območju je definitivno močno vplival konflikt med Rusijo in Ukrajino, saj so bile stara celina oziroma države EU-ja zelo odvisne od ruskih energentov. Posledično so bila podjetja primorana iskati druge poti do trgovskega blaga in pri tem naletela na višje uvozne cene.

Skupina Petrol je kot energetska družba vsekakor občutila omenjene posledice, kar se kaže tudi skozi poslovni izid skupine v letu 2022. V letu 2022 je skupina svoje poslovno leto zaključila z negativnim poslovnim izidom, ki je znašal -2.685.806 evrov, v letu 2021 je vrednost izkaza poslovnega izida znašala 124.481.361 evrov. Sredstva skupine so se v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 povečala za 14 %, kapital pa je bil nižji za 6,4 odstotne točke. Skupna vrednost izkaza denarnih tokov med letoma 2022 in 2021 ni bistveno variirala, se je pa spreminjala vrednost posameznih postavk. Vrednost denarnega toka iz naložbenja je bila v primerjavi z letom 2021 višja za 74.697.406 evrov, medtem ko se je vrednost denarnega toka iz financiranja znižala za 74.402.530 evrov (Skupina Petrol, 2022).

Preko analize s kazalniki sem ugotovil, da se je skupina v letu 2022 za 7 odstotnih točk manj financirala z lastnim kapitalom kot v predhodnem letu. Čista dobičkonosnost kapitala se je

znižala za 9,6 odstotne točke, kar pomeni, da je v letu 2022 ena denarna enota kapitala ustvarila -0,002 evra. Prav tako je bila nižja donosnost sredstev, in sicer za 2 odstotni točki. Na področju kazalnikov plačilne sposobnosti je kazalnik pokritosti kratkoročnih dolgov skupine v letu 2022 bil nižji za 2,4 odstotne točke, kar pomeni, da je družba teže pokrivala kratkoročne dolgove kot v predhodnem letu. Kazalniki obračanja skupine Petrol so v letu 2022 bili vrednostno ugodnejši od leta 2021 (Skupina Petrol, 2022).

Največja finančna tveganja skupine Petrol predstavljajo obrestna, cenovna in valutna tveganja. Obrestna mera se je zaradi blaženja inflacije v evrskem območju začela dvigovati, kar pomeni, da so se skupini najeti dolgovi podražili. Prav tako se je v letu 2022 spreminjala vrednost valut, s katerimi posluje skupina, še posebej razmerja EUR/USD. Na cenovna tveganja je bila skupina v letu 2022 še posebej pozorna, saj so bile nabavne cene energentov na svetovnem trgu bistveno višje od predhodnih let. Na splošno je imela skupina v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 bistveno slabši poslovni rezultat, na kar je nedvomno imel velik vpliv konflikt med Rusijo in Ukrajino in posledično velike spremembe na svetovnih trgih. Vendar se je skupina kljub velikim spremembam dobro odzvala in prilagodila spremembam v letu 2022 in ima dobro zastavljeno strategijo na takšne spremembe v poslovnem okolju tudi v prihodnje (Skupina Petrol, 2022).

LITERATURA IN VIRI

1. European Central Bank. (2023, 24. februar). *One year since Russia is invasion of Ukraine the effects on euro area inflation* [objava na blogu]. Pridobljeno 15. septembra 2023 iz <https://www.ecb.europa.eu/press/blog/date/2023/html/ecb.blog20230224~3b75362af3.en.html>
2. European Parliament. (2022). *Inflation explained: what lies behind and what is ahead*. Pridobljeno 12. septembra 2023 iz [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI\(2022\)729352](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_BRI(2022)729352)
3. European Parliament. (2023). *The effects of high inflation and monetary tightening on the real economy*. Pridobljeno 11. septembra 2023 iz [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741495/IPOL_STU\(2023\)741495_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2023/741495/IPOL_STU(2023)741495_EN.pdf)
4. Frick, W. (2022, 23. september). What causes inflation. *Harvard Business Review*. Pridobljeno 13. septembra 2023 iz <https://hbr.org/2022/12/what-causes-inflation>
5. Igličar, A. in Hočevar, M. (2011). *Računovodstvo za managerje*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.
6. Investopedia. (2023). *Inflation: What it is, how it can be controlled and extreme examples*. Pridobljeno 13. septembra 2023 iz <https://www.investopedia.com/terms/i/inflation.asp>
7. Kumar Srivastav, A. (2023). *Inflation vs Deflation*. Pridobljeno 12. septembra 2023 iz <https://www.wallstreetmojo.com/inflation-vs-deflation>
8. Maheshwari, R. (2023, 20. marec). Inflation and deflation. *Forbes*. Pridobljeno 11. septembra 2023 iz <https://www.forbes.com/advisor/in/investing/inflation-and-deflation>

9. Makovec, M., Pfajfar, G., Raškovič, M., Lisjak, M. in Ekar, A. (2009). *Mednarodno poslovanje*. Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
10. McKinsey & Company. (2022, 17. avgust). *What is inflation*. Pridobljeno 10. septembra 2023 iz <https://www.mckinsey.com/featured-insights/mckinsey-explainers/what-is-inflation>
11. Odar, M., Hieng, R., Koželj, S., Prusnik, M. in Župančič, V. (2011). *Finančno računovodstvo za družbe*. Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
12. Petrol d. d. Ljubljana. (brez datuma). *Dejavnost družbe*. Pridobljeno 14. septembra 2023 iz <https://www.petrol.eu/sl/podjetja/petrol-dd-ljubljana>
13. Pettinger, T. (2021, 4. april). *Different types of inflation* [objava na blogu]. Pridobljeno 14. septembra 2023 iz <https://www.economicshelp.org/blog/2656/inflation/different-types-of-inflation>
14. Schmidt, J. in Curry, B. (2022, 5. avgust). *Haw inflation erodes value of your money*. *Forbes*. Pridobljeno 13. septembra 2023 iz <https://www.forbes.com/advisor/investing/what-is-inflation>
15. Skupina Petrol. (2020). *Letno poročilo 2020*. Pridobljeno 9. septembra 2023 iz https://www.petrol.eu/binaries/content/assets/skupina-petrol-slo/2021/pages/zavlagatelj/porocila/letno_porocilo_petrol__2020.pdf
16. Skupina Petrol. (2021). *Letno poročilo 2021*. Pridobljeno 9. septembra 2023 iz https://www.petrol.eu/binaries/content/assets/skupina-petrol-slo/2022/pages/zavlagatelj/porocila/letno_porocilo_petrol_2021.pdf
17. Skupina Petrol. (2022). *Letno poročilo 2022*. Pridobljeno 9. septembra 2023 iz https://www.petrol.eu/binaries/content/assets/skupina-petrol-slo/2023/porocila/letno-porocilo-petrol_2022.pdf
18. Skupina Petrol. (brez datuma a). *Predstavitev skupine Petrol*. Pridobljeno 13. septembra 2023 iz <https://www.petrol.eu/sl/skupina-petrol/predstavitev>
19. Skupina Petrol. (brez datuma b). *Zgodovina*. Pridobljeno 13. septembra 2023 iz <https://www.petrol.eu/sl/skupina-petrol/zgodovina>
20. Slovenski državni holding. (2023). *Predstavitev 20 največjih družb portfelja RS in SDH*. Pridobljeno 24. septembra 2023 iz <https://www.sdh.si/sl-si/druzbe/14/petrol-d-d->
21. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (2022). *Indeksna števila in deflacianiranje*. Pridobljeno 9. oktobra 2023 iz https://www.stat.si/statweb/File/DocSysFile/10569/Splosno_MP_Indeksna_stevila.pdf
22. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (brez datuma a). *Cene in inflacija*. Pridobljeno 15. septembra 2023 iz <https://www.stat.si/StatWeb/Field/Index/2>
23. Statistični urad Republike Slovenije – SURS. (brez datuma b). *Indeks cen življenjskih potrebščin avgust 2023*. Pridobljeno 15. septembra 2023 iz <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/11322>
24. Wallstreetmojo Team. (2023). *Inflation*. Pridobljeno 12. septembra 2023 iz <https://www.wallstreetmojo.com/inflation/#measures>